

I PODNEBJE IN RASTLINSTVO

Puščava Namib sega čisto do morja.

Kaj vpliva na podnebje v Afriki?

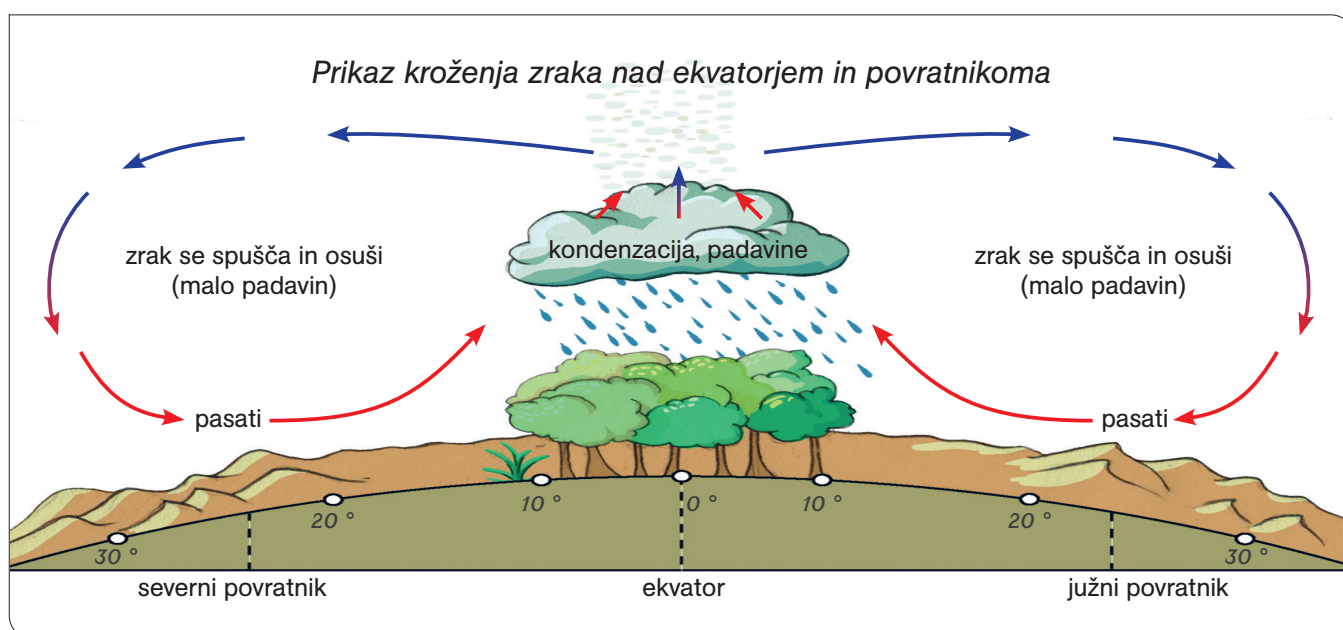
Na podnebje v Afriki imajo največji vpliv:

- **geografska lega** oziroma oddaljenost od ekvatorja,
- **oddaljenost od morja**,
- **morski tokovi**,
- **nadmorska višina**.

RAZUMEM TUDI TO

Zenit je točka na nebu navpično nad našo glavo.

Zaradi geografske lege – ekvator namreč poteka skoraj po sredini Afrike – padajo Sončevi žarki na večji del Afrike skoraj navpično, zato so tu vse leto visoke temperature. Skoraj tri četrtine Afrike leži v **tropskem pasu**, samo skrajni severni in južni del segata v **subtropski pas**.

Kroženje zraka nad ekvatorjem in povratnikoma

RAZUMEM TUDI TO

Kondenzacija je prehod vode iz plinastega v tekoče stanje; nasprotno od izhlapevanja.

Nad ekvatorjem, kjer je Sončevo obsevanje najmočnejše, se zrak močno segreje in začne dvigati. Pri tem se postopno ohlaja, vlaga v njem se kondenzira in nastanejo padavine. Teh je največ, ko je Sonce v zenitu, zato jih imenujemo **zenitne padavine**.

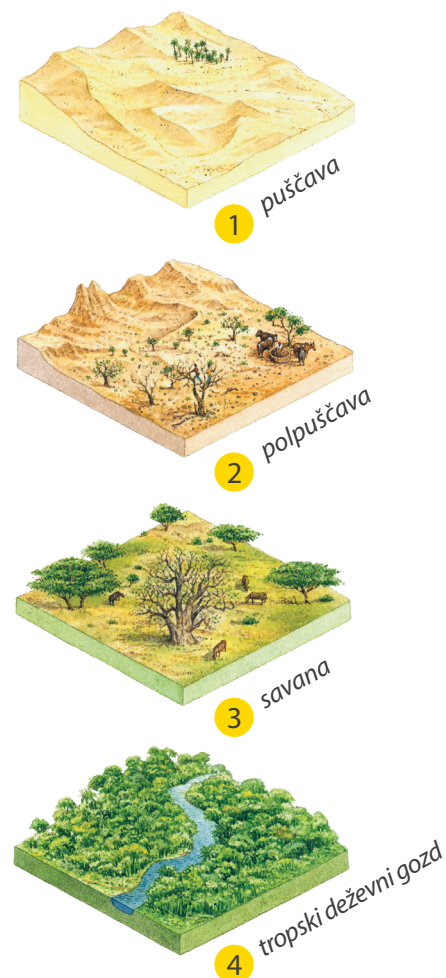
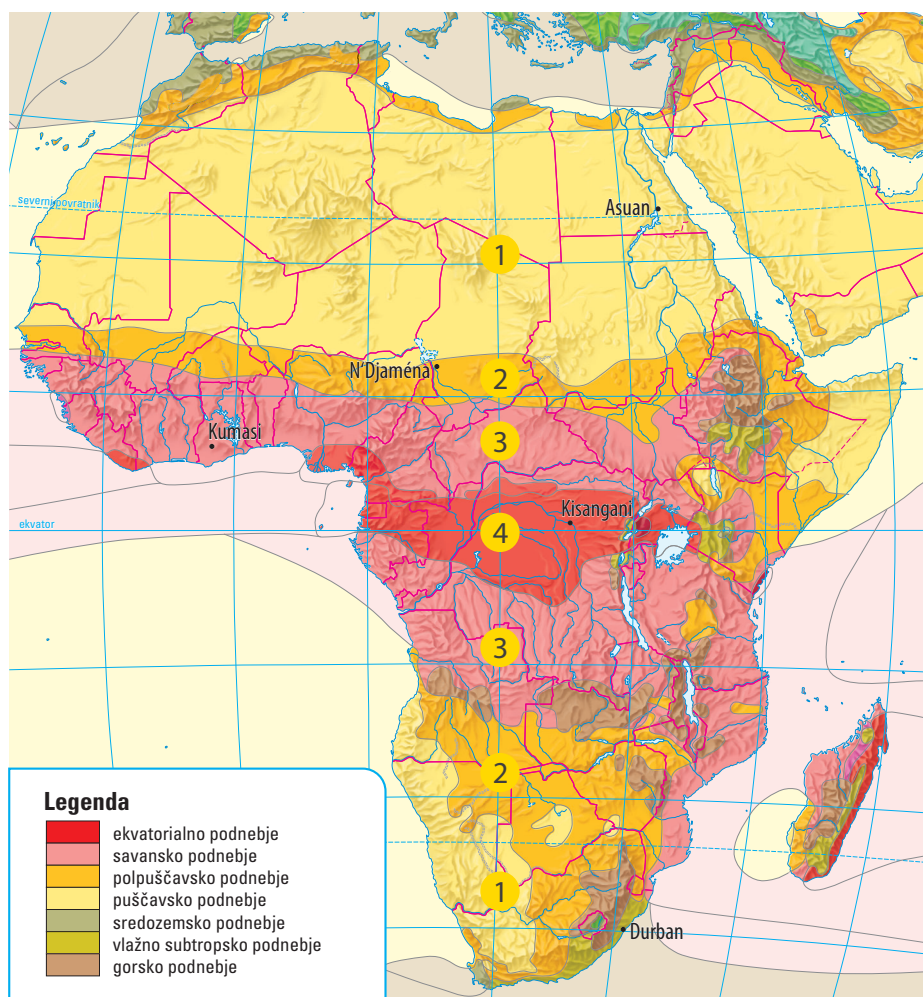
Zrak, ki se je nad ekvatorjem dvignil, se v višinah premika proti severu in jugu ter se ob povratnikih ponovno spusti proti površju. Pri tem se ogreje in osuši, od tam pa se vračajo proti ekvatorju stalni vetrovi, ki jih imenujemo **pasati**.

Afrika je slabo razčlenjena, zato je vpliv morja na severu, kjer je celina najširša, majhen. Tu se z oddaljevanjem od morja količina padavin hitro zmanjšuje. Malo padavin imajo zaradi vpliva hladnih tokov tudi nekatera obalna območja na zahodu celine. Tako na primer zahodno obalo Južne Afrike obliha hladni **Benguelski tok**. Zato je morje hladno, izhlapevanja je manj in posledično zelo malo padavin. Na razporeditev padavin v Afriki ima zelo velik vpliv oddaljenost od ekvatorja. Količina padavin se zmanjšuje od ekvatorja proti povratnikoma. Višavja in gorstva imajo zaradi velike nadmorske višine nižje temperature. Podnebje se na večjih nadmorskih višinah lahko spreminja na zelo kratke razdalje, hkrati z njim pa tudi rastlinstvo.

Večji del Afrike leži v tropskem pasu. Največji vpliv na podnebje imajo poleg geografske lege oddaljenost od morja, morski tokovi in nadmorska višina.

Katera so podnebja in kakšno je rastlinstvo?

Za vsa podnebja v Afriki so značilne visoke temperature, zelo pa se razlikujejo v količini in razporeditvi padavin, kar ustvarja precej različne pogoje za življenje v posameznih delih celine.

Rastlinski pasovi v Afriki

“ NEVERJETNICE

Velikih pet je skupno poimenovanje za leva, afriškega slona, bivolca, leoparda in črnega nosoroga. Danes zaradi lova na črno spadajo med ogrožene vrste.

“ NEVERJETNICE

Puščave zavzemajo kar tretjino površja Afrike.

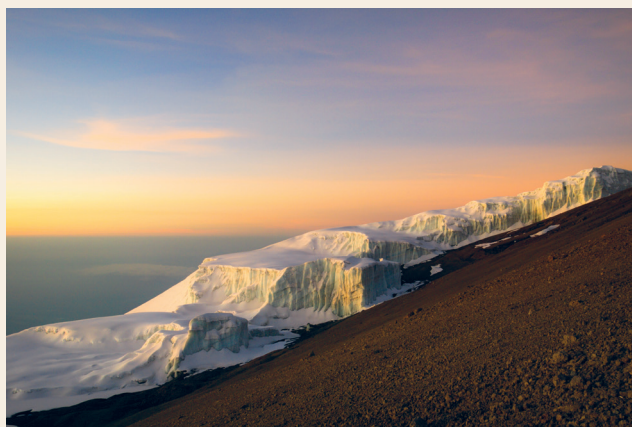
PODNEBNE SPREMEMBE

Podnebne spremembe predstavljajo enega največjih izzivov, s katerim se sooča človeštvo danes oziroma se bo soočalo v prihodnosti. Pomembno je, da vemo, da se dogajajo, in da se nanje ustrezno pripravimo, ter začnemo ukrepati. Ob upoštevanju trenutnih razmer v Afriki lahko pričakujemo, da bodo podnebne spremembe še zaostriale probleme celine.

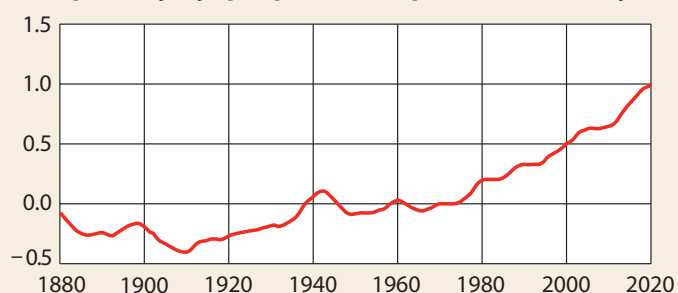
PODNEBJE SE SPREMINJA

O podnebnih spremembah govorimo, ker se na Zemlji spreminjajo značilnosti podnebja. Podnebne spremembe se že dogajajo: povprečna temperatura na Zemlji narašča, spreminja se prostorska in časovna razporeditev padavin, bolj pogosti so izredni vremenski pojavi, kot so na primer nevihte, tropski viharji, poplave, vročinski valovi, suša; talijo se ledeniki, dviga se gladina morja ... Prav zato že vrsto let potekajo mednarodna prizadevanja, da bi omejili izpuste toplogrednih plinov, ki so glavni vzrok za podnebne spremembe.

Ledenik na vrhu Kilimandžara se hitro krči.

Spreminjanje povprečne temperature na Zemlji

Vir: <https://climate.nasa.gov/vital-signs/global-temperature/>

Graf prikazuje spreminjanje povprečne temperature na Zemljinem površju. Za osnovo so določene povprečne temperature v obdobju 1951 do 1980.

GLOBALNO SEGREVANJE

Glavna značilnost podnebnih sprememb je globalno segrevanje ozračja. Začelo se je pred dvema stoletjema z industrijsko revolucijo in se v zadnjih desetletjih še pospešuje. V največji meri je posledica uporabe fosilnih virov energije (premog, nafta, zemeljski plin).

Povprečna svetovna temperatura ozračja je danes skoraj za 1 °C višja, kot je bila ob koncu 19. stoletja. Vsako zadnje desetletje je toplejše, kot je bilo desetletje pred njim.

Sahel, pokrajina, ki so jo podnebne spremembe najbolj prizadele.

POSLEDICE PODNEBNIH SPREMEMB

Podnebne spremembe se bodo v naslednjih desetletjih zaradi neukrepanja najverjetneje še stopnjevale. Zato se bo potrebno na njih prilagoditi in na ta način zmanjšati njihove posledice.

Podnebne spremembe bodo vplivale na prehransko varnost, razpoložljivost vodnih virov, zdravje ljudi, biotsko raznovrstnost in druge naravne vire. Prizadete so in bodo gospodarske dejavnosti, ki so močno odvisne od podnebja, kot so kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo, energetika in turizem.

Posledice suše leta 2016 na polju koruze v Malaviju. Pogostejše suše so tudi posledica podnebnih sprememb.

AFRIKA – NAJBOLJ OGROŽENA CELINA

Ogroženost zaradi podnebnih sprememb se med posameznimi deli sveta razlikuje. Med najbolj prizadetimi so gospodarsko manj razvite države oziroma države v razvoju. Te države sicer zaradi nižjega življenjskega standarda in slabše gospodarske razvitosti ne prispevajo veliko k podnebnim spremembam, hkrati pa nimajo sredstev, da bi se uspešno spopadle s posledicami.

V skupini držav, ki jih podnebne spremembe najbolj prizadenejo, sta kar dve tretjini afriških držav. V glavnem gre za države, ki jih pestijo revščina in hitra rast prebivalstva. Ljudje so odvisni od samooskrbnega kmetijstva in hrane, ki si jo pridelajo sami. Brez ukrepov se bo zmanjšala kmetijska pridelava in povečale množice lačnih prebivalcev. Vse to postavlja afriško celino pred nove izzive. Največji izziv zaradi segrevanja ozračja bo oskrba z vodo. Velik del prebivalstva Afrike se že danes spopada s pomanjkanjem vode, saj živijo na območjih, ki jih ogrožajo suše in širjenje puščav (dezertifikacija). Pomanjkanje utegne (tako kot drugod po svetu) sprožiti spore med različnimi porabniki vode, kakor tudi med državami, skozi katere teče reka, ki predstavlja pomemben vodni vir.

»Afrika prispeva letno manj kot 4 % svetovnih izpustov toplogrednih plinov, ki povečujejo učinek tople grede in povzročajo dvig povprečne temperature.«

(OZN, 2019)

Večina afriškega prebivalstva živi na podeželju in se preživlja s kmetijstvom, zato so odvisni od naravnih virov v okolici.